

ZPRÁVA O DOHLEDU

Dohled nad antimikrobiální rezistencí v Evropě 2011 Shrnutí

Výsledky vycházejí z údajů o antimikrobiální rezistenci, které v roce 2012 nahlásilo 29 zemí EU/EHP (údaje jsou k roku 2011), a z analýzy trendů údajů nahlášených v období 2008 až 2011.

Ukazují celoevropský růst antimikrobiální rezistence sledovaných gramnegativních patogenů (*Escherichia coli*, *Klebsiella pneumoniae* a *Pseudomonas aeruginosa*), přičemž výskyt rezistence gram pozitivních patogenů (*Streptococcus pneumoniae*, *Staphylococcus aureus*, *Enterococcus faecium* a *Enterococcus faecalis*) se podle všeho stabilizuje, v některých zemích dokonce klesá. U většiny patogenních a antimikrobiálních kombinací jsou patrné výrazné rozdíly mezi jednotlivými zeměmi.

V roce 2011 přicházely nejznepokojivější důkazy o rostoucí antimikrobiální rezistenci z údajů o kombinované rezistenci (rezistence na cefalosporiny třetí generace, fluoroquinolony a aminoglykosidy) bakterie *E. coli* a *K. pneumoniae*. V případě obou patogenů nahlásila v posledních čtyřech letech více než třetina zemí výrazně rostoucí trendy kombinované rezistence.

Vysoký a narůstající podíl kombinované rezistence pozorovaný u *K. pneumoniae* znamená, že pro některé pacienty s život ohrožujícími infekcemi zbývá k dispozici pouze málo způsobů léčby, např. karbapenemy. Od roku 2010 však v některých zemích narůstá rezistence vůči karbapenemu, což situaci dále zhoršuje. Kombinovaná rezistence je také běžná v případě *P. aeruginosa* s 15 % izolátů rezistentních na nejméně tři ze sledovaných antimikrobiálních tříd. Zdánlivě nerušený nárůst antimikrobiální rezistence u významných gramnegativních patogenů nevyhnutelně povede ke ztrátě možností léčby.

Souběžně s tím další hlášené trendy antimikrobiální rezistence naznačují, že úsilí jednotlivých států o kontrolu infekcí a omezení rezistence jsou účinná, jak dokazují trendy pro bakterii *S. aureus* rezistentní na meticilin, antimikrobiálně rezistentní *S. pneumoniae* a antimikrobiálně rezistentní enterokoky, u kterých se situace jeví jako obecně stabilní a v některých zemích se dokonce zlepšuje. V případě bakterie *S. aureus* rezistentní na meticilin se tato pozorování shodují se zprávami vnitrostátních programů dohledu některých členských států a nedávnými studii výsledků úsilí o kontrolu infekcí. V případě bakterie *S. pneumoniae* lze pozorovat výrazné rozdíly mezi jednotlivými zeměmi, ovšem nevnímavost vůči běžně používaným antimikrobiálním látkám zůstává v posledních letech v Evropě poměrně stabilní, údaje z roku 2011 tato pozorování potvrdila.

Zdá se, že vysoká rezistence bakterie *E. faecalis* na aminoglykosidy je v Evropě stabilní a některé země, které dříve hlásily relativně vysoké úrovně rezistence, vykazují klesající trendy. Podobně výskyt rezistence bakterie *E. faecium* na vankomycin je stabilizovaný nebo klesá.

V případě několika antimikrobiálních a patogenních kombinací, např. rezistence na fluoroquinolony u *E. coli*, *K. pneumoniae*, *P. aeruginosa* a *S. aureus* rezistentní na meticilin, je v Evropě patrný růst výskytu od severu na jih. Na severu jsou obecně hlášeny nižší podíly rezistence, na jihu vyšší. Tyto geografické rozdíly mohou odrážet různé postupy při kontrole infekcí a užívání antimikrobiálních látek. Základním kamenem efektivní prevence a úsilí o kontrolu infekcí by mělo být uvážlivé používání antimikrobiálních látek a komplexní opatření na kontrolu infekcí, s cílem snížit selekci a přenos antimikrobiálně rezistentních bakterií.